

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕТА

«Методологія та методи соціально-педагогічних досліджень»
(назва освітнього компонента)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент вибірковий

Формат здобуття освіти заочна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

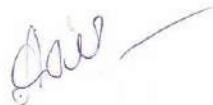
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 2-й

Силабус освітнього компонента розглянуто
на засіданні кафедри української мови,
основ психології та педагогіки

Протокол від
“28” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

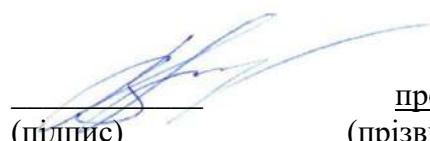

проф. Фоміна Л. В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем загальної та передфафової
підготовки

Протокол від
“31 ” серпня 2022 року № 1

Голова

проф. Бовк О. Ю.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА:

1. Фоміна Л. В., завідувачка кафедри, професорка, канд. філол. наук
2. Каліна К.Є., доцент, канд. пед. наук
3. Кохан Д.М., викладач, доктор філософії

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Каліна Катерина Євгеніївна, доцентка, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Проблеми підготовки висококваліфікованих спеціалістів; компаративний підхід та інновації в освітньому просторі

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=iNe2JlgAAAAJ>

Контактний телефон +380976987751

Корпоративна пошта ky.kalina@knmu.edu.ua

Консультації: відповідно до графіку

Локація: ХНМУ, головний корпус, 5 поверх, кафедра української мови, основ психології та педагогіки

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Методологія та методи соціально-педагогічних досліджень» складено відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Соціальна робота» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота».

Опис освітнього компонента (анотація). Соціальна робота в умовах сьогодення динамічно оновлюється, потребує пошуку, уточнення, корекції технологій роботи спеціаліста відповідно до типу мікросередовища, особливостей ситуації, запитів клієнтів. Оновлення змісту професійної діяльності соціальних працівників – некороткотривала кампанія. Цей процес відбувається неперервно, оскільки соціальна робота за своєю сутністю не може бути чітко рецептурною. Вона має містити елемент пошуку кращих, оптимальних для певної ситуації варіантів її вирішення.

Усе це визначає необхідність оволодіння принципами та методами соціального дослідження не тільки науковцями, що вивчають цю сферу, але й практиками соціальної роботи. Молодому спеціалісту доведеться вести спостереження, організовувати опитування різних груп клієнтів, аналізувати та узагальнювати отримані дані, розробляти та реалізовувати певні рекомендації. Тому формування дослідницьких навичок має бути невід'ємною складовою його фахової підготовки у вищій школі.

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення курсу є методологія та методи соціально-педагогічних досліджень.

Міжкомпонентні зв’язки. Освітній компонент «Методологія та методи соціально-педагогічних досліджень» має зв’язки з такими освітніми компонентами «Підготовка та захист кваліфікаційної роботи», «Загальна соціологія», «Соціально-демографічна статистика», «Філософія», «Основи наукових досліджень».

Освітній компонент належить до вибіркових освітніх компонентів.

Пререквізити. Вивчення освітнього компонента передбачає попереднє засвоєння мовних і мовленнєвих компетентностей, основ логіки, філософії, соціології.

Постреквізити. Основні положення освітнього компонента мають застосовуватися при виконанні кваліфікаційного дослідження та підготовці до його захисту.

1. Мета та завдання освітнього компонента

1.1. Метою викладання освітнього компонента є підготовка здобувачів освіти до організації та проведення самостійного наукового дослідження з соціальних проблем.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є:

формування у здобувачів вищої освіти знань щодо загальної характеристики наукового дослідження, процедури наукового дослідження, методів соціального дослідження оформлення результатів наукового дослідження; умінь визначати логіку дослідження, працювати з перводжерелами, застосовуючи теоретичні методи дослідження, організовувати процедуру соціального дослідження; розробляти анкети, тести, оформляти результати дослідження.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностей:

інтегральні:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

- спеціальні (фахові, предметні):

ФК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

ФК8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

ФК9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

ФК 19. Здатність здійснювати моніторинг та оцінку результатів актуальності та якості послуг, що надаються фахівцем у сфері соціальної роботи.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами таких програмних результатів навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами таких **соціальних навичок (Soft skills)**:

комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

Здобувач вищої освіти в період навчання здобуває комунікативні навички, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, уміє працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, має креативні підходи до вирішення завдання.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2.1 Опис компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань 23 «Соціальна робота»	заочна форма навчання Вибірковий
Загальна кількість годин – 105	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки: 2-й Семестр 3-й Лекції
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 10, самостійної роботи здобувача освіти – 95	Освітній ступінь: перший (бакалаврський) ОПП «Соціальна робота»	2 год. Практичні, семінарські 8 год. Лабораторні - Самостійна робота 95 год. Індивідуальні завдання: - Вид контролю: залік

2.2.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид лекції
1	Поняття наукового дослідження. Загальні відомості про соціальне дослідження	2	Вступна
Усього годин		2	

2.2.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Поняття наукового дослідження. Загальні відомості про соціальне дослідження	1	Розповідь-пояснення	усне опитування
2	Характеристика принципів соціального дослідження. Специфіка проведення соціальних досліджень	2	круглий стіл	тестовий контроль
3	Логічна структура соціального дослідження. Зміст соціально-педагогічного дослідження	1	Мозковий штурм	Виступ на задану тему
4	Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Джерела дослідницького пошуку	1	Розповідь-пояснення	усне опитування
5	Характеристика методів дослідження	2	круглий стіл	тестовий контроль
6	Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи	1	дискусія	Усне опитування
Усього годин		8		

2.2.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Поняття наукового дослідження.	16	Опрацювання наукової та	усне опитування

	Загальні відомості про соціальне дослідження		навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	ня
2	Характеристика принципів соціального дослідження. Специфіка проведення соціальних досліджень	16	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	тестовий контроль
3	Логічна структура соціального дослідження. Зміст соціально-педагогічного дослідження	16	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Виступ на задану тему
4	Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Джерела дослідницького пошуку	15	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	усне опитування
5	Характеристика методів дослідження	16	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	тестовий контроль
6	Аналіз результатів дослідно-	16	Опрацювання наукової та	Усне опитуван

	експериментальної роботи		навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	ня
Усього годин	95			

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод «Мозковий штурм», коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал, метод «фішбоун», міждисциплінарний тренінг та інші.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; метод портфоліо; самоконтроль; виступ на задану тему; стендова доповідь та інші.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 №181.

При вивченні освітнього компонента застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (за вибором): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотацій, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з освітнього компонента є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній формі. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а

обсяг навчального матеріалу, який виносиється на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою освітнього компонента.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення освітнього компонента за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Формою підсумкового контролю успішності навчання з освітнього компонента є залік.

Поточна навчальна діяльність здобувачів вищої освіти (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачами освіти кожної теми освітнього компонента та виставляються оцінки з використанням 4-балльної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22- 4,23	169	3.45- 3,46	138
4.97- 4,99	199	4.19- 4,21	168	3.42- 3,44	137
4.95- 4,96	198	4.17- 4,18	167	3.4-3,41	136
4.92- 4,94	197	4.14- 4,16	166	3.37- 3,39	135
4.9- 4,91	196	4.12- 4,13	165	3.35- 3,36	134
4.87- 4,89	195	4.09- 4,11	164	3.32- 3,34	133
4.85- 4,86	194	4.07- 4,08	163	3.3-3,31	132
4.82- 4,84	193	4.04- 4,06	162	3.27- 3,29	131
4.8- 4,81	192	4.02- 4,03	161	3.25- 3,26	130
4.77- 4,79	191	3.99- 4,01	160	3.22- 3,24	129

4.75- 4,76	190		3.97- 3,98	159		3.2-3,21	128
4.72- 4,74	189		3.94- 3,96	158		3.17- 3,19	127
4.7- 4,71	188		3.92- 3,93	157		3.15- 3,16	126
4.67- 4,69	187		3.89- 3,91	156		3.12- 3,14	125
4.65- 4,66	186		3.87- 3,88	155		3.1-3,11	124
4.62- 4,64	185		3.84- 3,86	154		3.07- 3,09	123
4.6- 4,61	184		3.82- 3,83	153		3.05- 3,06	122
4.57- 4,59	183		3.79- 3,81	152		3.02- 3,04	121
4.54- 4,56	182		3.77- 3,78	151		3-3,01	120
4.52- 4,53	181		3.74- 3,76	150		Менше 3	Недостатньо
4.5- 4,51	180		3.72- 3,73	149			
4.47- 4,49	179		3.7- 3,71	148			
4.45- 4,46	178		3.67- 3,69	147			
4.42- 4,44	177		3.65- 3,66	146			
4.4- 4,41	176		3.62- 3,64	145			
4.37- 4,39	175		3.6- 3,61	144			
4.35- 4,36	174		3.57- 3,59	143			
4.32- 4,34	173		3.55- 3,56	142			
4.3- 4,31	172		3.52- 3,54	141			
4.27- 4,29	171		3.5- 3,51	140			
4.24- 4,26	170		3.47- 3,49	139			

Залік

Для освітніх компонентів, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «**залік**» передбачається врахування ЗНД. Бали за ЗНД розраховуються як середнє арифметичне оцінок за всі семестри вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 2, автоматично в рамках функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (додаток 2) від 120 до 200 балів та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Після проведення семестрового контролю для освітніх компонентів, або їх частин, що закінчуються формою контролю «**залік**», «**диференційований залік**» та «**іспит**», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», що додається (додаток 3) у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з освітнього компонента.

Оцінка з освітнього компонента, розділи якого вивчалися на різних кафедрах, після завершення її вивчення, виставляється у відомості деканом відповідного факультету. Вона розраховується, як середнє арифметичне усіх отриманих балів та оцінок за розділи освітнього компонента, згідно з відомостями, що надані кафедрами.

3.2. Питання до заліку:

1. Поняття наукового дослідження
2. Характеристика наукового дослідження
3. Особливості соціально-педагогічного дослідження
4. Теоретичні основи та проблематика сучасних соціальних досліджень
5. Функції соціального дослідження
6. Риси соціального дослідження
7. Сутність та зміст базових принципів соціального дослідження
8. Класифікація принципів наукових досліджень
9. Специфіка проведення соціально-педагогічних досліджень
- 10.Аналіз наукових праць з соціальних проблем
- 11.Найбільш актуальні та перспективні напрямки соціально-педагогічних досліджень
- 12.Поняття про логіку дослідження
- 13.Особливості вибору проблеми і теми дослідження
- 14.Характеристика мети і завдань дослідження
- 15.Складові програми соціального дослідження
- 16.Базові поняття соціально-педагогічного дослідження
- 17.Зміст соціально-педагогічного дослідження
- 18.Актуальність обраного соціального дослідження
- 19.Теоретичні засади дослідження
- 20.Дослідно-експериментальна робота
- 21.Інформаційне забезпечення наукових досліджень
- 22.Бібліотечні каталоги та картотеки
- 23.Методика пошуку першоджерел

24. Правила роботи з першоджерелами
25. Роль Інтернет-ресурсів у науковому дослідженні
26. Вимоги до оформлення різних видів першоджерел
27. Роль теоретичних методів у науковому дослідженні
28. Емпіричні методи соціально-педагогічного дослідження
29. Експеримент у соціально-педагогічному дослідженні
30. Використання тестів у соціальному дослідженні
31. Методи ранжування, соціометрії та експертної оцінки
32. Метод фокус-груп
33. Вивчення та узагальнення передового досвіду як метод дослідження
34. Характеристика спостереження як методу наукового дослідження
35. Суб'єкти та об'єкти спостереження
36. Способи фіксації результатів спостереження
37. Методи опрацювання результатів дослідження
38. Вимоги до оформлення наукових праць
39. Цитування у тексті наукової праці
40. Особливості писемної наукової мови
41. Синтаксис наукової мови
42. Характеристика стилістичних особливостей наукової роботи

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи

1. Розкрийте сутність соціальної педагогіки як галузі педагогічної науки.
2. Проаналізуйте наукові праці з соціальних проблем
3. Охарактеризуйте найбільш актуальні та перспективні напрямки соціально-педагогічних досліджень
4. Розкрийте роль Інтернет-ресурсів у науковому дослідженні
5. Охарактеризуйте вимоги до оформлення різних видів першоджерел
6. Розкрийте роль теоретичних методів у науковому дослідженні
7. Охарактеризуйте емпіричні методи соціально-педагогічного дослідження
8. Охарактеризуйте переваги та недоліки експерименту в соціально-педагогічному дослідженні
9. Охарактеризуйте переваги та недоліки використання тестів у соціальному дослідженні

Підготовка до практичних занять. Опрацювання матеріалу за опорним конспектом. Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота. Підготовка повідомлення. Розробка тестів. Розробка презентації. Підготовка повідомлення.

3.4. Індивідуальні завдання

1. Методи наукового пізнання.
2. Системний підхід у науковому дослідженні.
3. Соціальний статус і соціальна роль.

4. Соціальні норми і цінності.
5. Рівні соціальної взаємодії особистостей.
6. Принципи розбудови соціально-педагогічних інноваційних систем.
7. Сутність принципів: системність, природовідповідність, культуровідповідність, свобододоцільність
8. Особливості соціально-педагогічних досліджень у професійній діяльності соціального педагога.
9. Вивчення особистості, групи, колективу як необхідна умова їх успішної соціалізації.
10. Технологія підготовки програми дослідження

3.5. Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозіумах, тощо):

Нарахування додаткових балів за участь у конференціях – 8.

3.6. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252. Посилання: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні освітнього компонента, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окрім зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Вимоги до курсу

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть усі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **практичного заняття** здобувачам освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача/-ки – це абсолютно нормальну.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливість та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кздобувачі повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися тощо

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Здобувачам важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грati в азартні ігри;

- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час заняття.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до plagiatu. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати plagiatом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. Рекомендована література

Основна:

1. Архіпова С. П. Методологія соціально-педагогічних досліджень: навчальний посібник. – Київ: Видавництво НУБіП, 2021. 342 с.
2. Вихруш В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: Підручник., Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.
3. Загвязинський В. І., Давидов В. П. Методологія педагогічних досліджень: основи, методи та технології. Київ: Академія, 2020. 315 с.
4. Посилкіна О. В. Методологія наукових досліджень та інноваційний розвиток: навч. посіб. / О. В. Посилкіна, О. В. Літвінова, Ю.С. Братішко Х. : НФаУ, 2020. 220 с.

Додаткова:

1. Давидович П. Г. Етичні принципи в педагогічних дослідженнях: монографія. – Одеса: Поліграф, 2021. – 144 с
2. Никифоров А. Л. Філософія науки: історія та методологія. Харків: Ранок, 2021. 250 с.
3. Туранов Ю. О., Урусський В. І. Соціально-педагогічні дослідження: методи і організація. Київ: Вид. центр Київського університету, 2020. 186 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. **Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE**
<https://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=248>

---

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглиблого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

Інклузивна освіта:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/proekt_polog_inkl_navch.pdf

Академічна доброчесність:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/polog_ad.pdf